

EKIS seire 2015

Andmekaitse Inspeksioon viis 2015. aasta septembris-oktoobris läbi seire eesmärgiga selgitada välja, kas Eesti koolide haldamise infosüsteemis (EKIS) registreeritud üldharidus- ja kutsekoolid kajastavad juurdepääsupiiranguga teavet dokumendiregistris avaliku teabe seaduse nõudeid järgides.

EKIS on suunatud kõigile Eesti hariduse infosüsteemis (EHIS) registreeritud haridusasutustele. See sisaldab dokumendihalduse, finantsarvestuse, personalihalduse, varahalduse, raamatukogu, kooli töö, intraneti ja kommunikatsioonimoduleid ning on liidestatud DVK ja avaliku veebiga, võimaldades koolidel täita kõiki dokumendihaldusega seotud nõudeid.

EHIS-e andmeil on Eestis üldhariduskooli 541 ning kutseõpet antakse 37 kutseõppeasutuses ja viies rakenduskõrgkoolis.

Riigi infosüsteemi haldussüsteemi (RIHA) andmetel on EKIS-e kasutajaid 121, kus suures plaanis jaguneb nende staatus kolmeks: asutamine sisestamisel, asutamine registreerimisel, kasutusel. Nendest 121-st kasutajast umbes pooled on lasteaiad.

Kuigi ülesandeks oli teha seire 50 üldharidus- ja kutsekooli osas, on see tehtud kõigi perioodil 01.09- 20.10.2015 EKIS-es dokumente registreerinud koolide osas, sest neid oligi ainult 60 ringis (sh kutsekoole 4).

Seire sai läbi viidud EKIS-e avaliku dokumendiregistri alusel, kuhu on kantud:

- kirjavahetus
- käskkirjad/otsused
- lepingud
- protokollid

Hoolekogu koosolekute, nõukogu koosolekute ja muudes protokollides ei olnud isikuandmeid avaldatud.

Suurim oli dokumentide hulk alajaotuses *kirjavahetus*. Seire käigus ei tulnud kirjavahetusest välja ühtegi avalikult kättesaadavat dokumenti, mille sisust tulenevalt oleks see pidanud olema juurdepääsupiiranguga. Küll aga oli dokumendi metaandmetes (pealkiri, saatja/saaja) isikuandmeid ning kahel korral ka pealkirjas viide haigusele. Septembris oli hulgaliselt registreeritud taotlusi õpilaspileti duplikaadi saamiseks, kus taotlejate nimed olid registri metaandmetes avalikud.

Alajaotuses *lepingud* olid lepingutele enamasti seatud juurdepääsupiirangud ning avalik oli üksnes metaandmetes lepingupoole nimi. Kuid oli ka üksikuid failina lisatud lepinguid, kus olid avalikud ka lepingupooleks olevate füüsiliste isikute kodused aadressid ja kontaktandmed (telefon, e-postiaadress). Isiku elukoha ja kontaktandmete avalikustamist peaks dokumendiregistris vältima.

Palju oli isikuandmeid avalikustatud dokumendiregistri alajaotuses *käskkirjad* ja seda enamasti lisatud failides. Seega ei ole tegemist üksnes nime, vaid ka muude isikut iseloomustavate andmete avalikustamisega (koolist väljaarvamine, noomituse avaldamine, õpiabirühma suunamine jne), mida peaks dokumentide avalikus vaates vältima. Avalikustatud oli ka käskkirju nt klassiekskursioonide toimumise aja, koha ja osalevate õpilaste nimekirjaga või õppeasutusse immatrikuleeritud õpilaste nimekirjaga.

Iseenesest ei pruugi erinevate nimekirjade avaldamise puhul olla tegemist eraelu puutumatus riivega, kuid arvestades seda, et dokumendiregistrid peavad olema masinloetavad, on sealt leitavad isikuandmed kergesti seostatavad muudest registrist saadavate andmetega, mis annab võimaluse inimese profileerimiseks. Andmete töötleja peab arvestama ka sellega, et andmesubjektil on alati õigus nõuda oma andmete eemaldamist.

Kokkuvõtteks võib öelda, et seire käigus leitud dokumentide hulk, millele ei oleks tohtinud juurdepääsu olla, ei olnud suur ega ka eriti tundliku sisuga. Siiski juhitakse avaliku teabe seaduse sätete vastu eksinud koolide tähelepanu puudustele ja vajadusele need kõrvaldada.

Kuigi seekord keskenduti üksnes juurdepääsupiirangut nõudva teabe avalikustamisele, hakkas seire käigus silma, et koolid ei oska valida õiget juurdepääsupiirangut. Sellena märgiti kas lihtsalt AK, AvTS § 35 või eriti sageli AvTS § 35 lg 1 p 11. Kuigi dokumendid ei olnud kättesaadavad, oli juba pealkirja põhjal alust kahelda, kas see saab sisaldada delikaatseid isikuandmeid. Samas oli palju elektrooniliselt edastatud dokumente, millele ei olnud piirangut seatud (avalik), kuid lugeda neid võimalik ei olnud, sest puudus avalik fail. Mõnigi kord tekkis sellise dokumendi saatjat/saajat (politsei, alaealiste asjade komisjon) või pealkirja (iseloostus, tõend) lugedes kahtlus, kas tegemist võib olla avaliku dokumendiga, eelduslikult sisaldab see piiranguga teavet ning see peaks ka dokumendiregistris kajastatud olema. Samad tähelepanekud on põgusal vaatlusel ka lasteaedade dokumendiregistrite kohta, kuigi seekord ei kuulunud nad seirataivate hulka. Kuna EKIS-it kasutab väga väike hulk koole, on tulevikus põhjust uurida, kas nad üldse ja kus peavad dokumendiregistrit.

1. detsember 2015

Koostaja: Sirje Biin